

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3130/2022. (IV. 1.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Magyarország Kormánya nevében a kormányzati kommunikációért felelős miniszter, Rogán Antal, a miniszterelnök kabinetfőnöke nevében eljáró Miniszterelnöki Kabinetiroda meghatalmazott jogi képviselője útján (dr. Kovátsits László Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Kovátsits László ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló előzményi ügy kérelmezője a koronavírus elleni védőoltáshoz jutás érdekében a <https://vakcinainfo.gov.hu> felületen mint regisztráló állampolgár hozzájárult az e-mail címe mint személyes adata kezeléséhez. A Kormány hivatalos oldalán elérhető adatkezelési tájékoztató értelmében a kérelmező hozzájárulását adta ahhoz is, hogy adatait Magyarország Kormánya „további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése céljából kezelje”.
- [3] A kérelmező az e-mail címére a Kormányzati Tájékoztatási Központtól az alábbi levelet kapta: „Tisztelt Honfitársunk! Magyarország közvetlen szomszédságában sajnos a legrosszabb forgatókönyv következett be: egy háború, amelyet még a legnagyobb országok diplomáciai erőfeszítései sem tudtak megakadályozni. Ebben a helyzetben az a legfontosabb, hogy a magyar emberek biztonságát garantáljuk. Aggódunk Ukrajnáért, kiálunk Ukrajna területi integritása mellett, de a háború nem megoldás. Alapvető érdekünk, hogy Magyarország kimaradjon a háborús konfliktusból. Éppen ezért felelőtlennek tartjuk, és nem támogatjuk azt az ellenzéki álláspontot, hogy Magyarország katonákat és fegyvereket küldjön Ukrajna területére. Nem fogunk támogatni olyan javaslatokat sem, amelyek hazánk gázellátását és a rezsicsökkentést veszélyeztetik. Magyarország az EU és a NATO tagjaként támogatja a béke helyreállítására irányuló közös erőfeszítéseket. A Magyar Honvédség felkészült a határvédelmi és humanitárius feladatokra, nagykövetségünk minden segítséget megad az Ukrajnában tartózkodó magyaroknak. Tisztelettel: Kormányzati Tájékoztatási Központ”
- [4] 1.2. Ezek után a kérelmező kifogást nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB), amelyben kérte, az NVB állapítsa meg, hogy Magyarország Kormánya megsértette a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés a), c) és d) pontja szerinti alapelveket. Az NVB 113/2022. számú határozatával a kifogást részben érdemi vizsgálat nélkül, részben érdemben elutasította.
- [5] 1.3. Az NVB határozatával szemben a kérelmező terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.
- [6] A Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésével az NVB 113/2022. számú határozatát részben megváltoztatta, és megállapította, hogy a Kormányzati Tájékoztatási Központ által küldött hírlevelében az ellenzékét minősítő álláspontja azon kifejtésével, amely szerint „felelőtlennek tartjuk és nem támogatjuk azt az ellenzéki álláspontot, hogy Magyarország katonákat és fegyvereket küldjön Ukrajna területére” megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés

- c) pontja szerinti esélyegyenlőség elvét és az e) pontja szerinti rendeltetésszerű joggyakorlás elvét. Ezt meghaladóan az NVB határozatát helybenhagyta.
- [7] A Kúria döntésének elvi tartalma szerint a Ve. 142. § hatálya alá tartozó kormányzati kommunikációs szervtől tevékenysége gyakorlása során kampányidőszakban elvárható, hogy a kormányzati tevékenységről szóló tájékoztatása egyértelműen elkülönüljön a jelölőszervezetek alkalmasságát vitató, tevékenységét minősítő kampánytól.
- [8] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszban kifejtett álláspontja szerint az állampolgárokat megilleti a tájékoztatáshoz való jog, amelyet jelen ügyben az állampolgár kifejezett, erre irányuló kérése esetén a kormányzati kommunikáció biztosít. Magyarország Kormányának nem joga, hanem kötelezettsége az Alaptörvény D), G) és Q) cikkeiben foglaltak megóvása, amelynek többek között az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése alapján, azaz a tájékoztatáshoz való jogon keresztül tud eleget tenni Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének, valamint az Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdésének együttes értelmezése alapján a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosítása azon túl, hogy a Kormány feladata, egyben Alaptörvényben biztosított joga is, hiszen a feladat ellátásához szükséges jogosultság megvonása esetén a feladat ellátása meg sem valósulhat, annak legitimitása kérdésessé válik. Az állampolgárok felé megvalósuló tájékoztatás a szólás- és véleménynyilvánítás szabadsága keretében tud érvényesülni. Álláspontja szerint nincs olyan más alapvető jog vagy alkotmányos érték, amelynek védelme érdekében a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozható lenne az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében nevesített alapjog. A Kúria döntése tehát alaptörvény-ellenes, mert az túlzott mértékben korlátozza a Kormány tájékoztatási jogát, a kormányzati kommunikációt.
- [9] Az indítványozó szerint a Kúria végzése sérti a Kormány tisztességes eljárásához való jogát, mivel a Kúria az eljárása során nem vizsgálta és mérlegelte a Kormány fentiek szerinti tájékoztatási kötelezettségét. Hangsúlyozta, hogy a tájékoztató hírlevél nem a Ve. szerinti (egyéb) kampányeszköz, hanem társadalmi célú üzenet, a Kormány álláspontjáról szóló tájékoztatás volt. Az indítványozó érvelése szerint a döntés *contra legem*, a Kúria ugyanis a saját elvi döntésével szemben terjesztette ki a jelölő szervezet fogalmát az ellenzékre. A magyar választójogi szabályozásban gyűjtőfogalomként az ellenzék nem szerepel, és ennél fogva nem is értelmezhető, ezáltal a Kúria téves következtetésre jutott, amikor az ellenzék jelölő szervezettel azonosította. A Kormány tevékenységével nem a Ve. 140. és 141. § szerinti tevékenységet folytatta, hanem a kormányzati tájékoztatási kötelezettségének tett eleget a kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolatával, ezzel a lakosság és a gazdasági élet szereplőinek hiteles megnyugtatótását célozta, vagyis tevékenysége nem ment túl a Ve. 142. §-ban meghatározott követelményen. A kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolata nélkül a Kormány nem tudná ellátni a hiteles tájékoztatási feladatát, vagyis a Kormánynak azonnal be kellene szüntetnie a tájékoztató tevékenységét, ami odáig vezetne, hogy kampányidőszakban a Kormány nem teljesíthetné a jogszabályban előírt kötelezettségét. Nincs olyan tételes jogi rendelkezés, amely tiltaná a Kormány tájékoztató tevékenységének kampányidőszakban történő folytatását, sőt az Alaptörvényből éppen ennek ellenkezője vezethető le. Azáltal tehát, hogy a Ve.-ben fogalt követelményeken túlmenően a Kúria addicionális feltételeket állapított meg, nem értelmezte a normát, hanem valójában jogalkotást végzett, normát alkotott. Az indítványozó álláspontja szerinti tilalmazott önkényes bírói jogértelmezéshez (jogalkotáshoz) vezet tehát, ha a Ve.-ben foglaltakon túlmenően korlátokat állít a Kúria.
- [10] 3. A fent kifejtettek közül az indítványozó szerint egyértelműen következik, hogy a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásához való jogot, emellett, illetve ezen keresztül pedig az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés szerinti jogállamiságot és jogbiztonságot, és Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése szerinti hatalmi ágak elválasztásának elvét is.

II.

- [11] Az Alaptörvénynek az indítvány által felhívott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

„D) cikk Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, elősegíti közösségeik fennmaradását és fejlődését, támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket, egyéni és közösségi jogaik érvényesítését, közösségi önkormányzataik létrehozását, a szülőföldön való boldogulásukat, valamint előmozdítja együttműködésüket egymással és Magyarországgal.”

„G) cikk (1) Születésével a magyar állampolgár gyermeke magyar állampolgár. Sarkalatos törvény a magyar állampolgárság keletkezésének vagy megszerzésének más eseteit is meghatározhatja.

(2) Magyarország védelmezi állampolgárait.

(3) Senkit nem lehet születéssel keletkezett vagy jogszerűen szerzett magyar állampolgárságától megfosztani.

(4) Az állampolgárságra vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

„Q) cikk (1) Magyarország a béke és a biztonság megteremtése és megőrzése, valamint az emberiség fenntartható fejlődése érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával.

(2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”

„IX. cikk (2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„15. cikk (1) A Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. A Kormány az Országgyűlésnek felelős.

(2) A Kormány a közigazgatás legfőbb szerve, törvényben meghatározottak szerint államigazgatási szerveket hozhat létre.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

[12] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el.

[13] 2. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül

nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A Kúria végzését 2022. március 5-én hozta, így a 2022. március 8-án benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett.

- [14] 3. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [15] 4. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt ismérveinek az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványelemek tekintetében eleget tesz. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, C) cikk (1) bekezdésének, D) cikkének, G) cikkének, Q) cikkének, I. cikk (3) és (4) bekezdésének, 15. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére az indítványozó azonban csak az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványelemeken keresztül, közvetve hivatkozik, önálló, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának megfelelő indokolást arra nézve nem ad elő, hogy a Kúria döntése önmagukban ezeket az alaptörvényi rendelkezéseket miért sérti.
- [16] 5. Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket.
- [17] 6. Megállapítható, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel ellenérdekű félként vett részt a Kúria előtti eljárásban [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont].
- [18] A módosított Abtv. 27. § (3) bekezdése a közhatalmat gyakorló indítványozók esetében további törvényi feltételként írja elő annak a vizsgálatát, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az egyes alapjogok a természetüknél fogva csak az emberre vonatkoznak, míg más alapjogok a jogi személyeket – így a közhatalmat gyakorló szerveket – is megilletik. Az Alkotmánybíróság a fenti szempontok alapulvételével megállapította, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] olyan Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amely természeténél fogva nem csak az emberre vonatkozik. Erre tekintettel az indítvány ezen alapjog vonatkozásában az Abtv. 27. § (3) bekezdésében foglalt törvényi feltételnek megfelel {vö. 33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az olyan alaptörvényi rendelkezés, amelynek címzettje nem az indítványozó, számára jogot nem biztosít, nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért arra alkotmányjogi panasz sem alapítható. Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének azon, indítvány által hivatkozott előírása, amely szerint Magyarország biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit, nem Alaptörvényben biztosított jognak, hanem az állam objektív intézményvédelmi kötelezettségének minősül.
- [20] 7. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [21] Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek annak vizsgálatát tartja, hogy a Kúriának a Kormány tájékoztatási tevékenységét érintő jogértelmezése összhangban van-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével és nem vezet-e *contra legem* eredményre.
- [22] 8. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alkalmazásával, a befogadási eljárás lefolytatásának mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [23] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint megalapozott.
- [24] 1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt állítja, mert álláspontja szerint tájékoztatási tevékenysége értékelésekor a Kúria nem volt tekintettel az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésére

visszavezethető kötelezettségére, és cselekményét a Ve. 142. §-ának önkényes, és egyben *contra legem* értelmezésével minősítette alaptörvény-ellenesnek.

- [25] 2. Az Alkotmánybíróság a jogbiztonság követelményével összefüggésben leszögezte, hogy egy szabályozás felülírása, kitágítása a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem *contra legem* jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a „jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás.” {3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [27]}
- [26] Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [27] A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az egyéni jogvédelem mellett és azt erősítőleg az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény is. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatása mellett azt is, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság a jogszabály célját az alkotmányosan szükséges mértékben figyelembe vette-e {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírói eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [28] Az Alkotmánybíróság szerint „[a]z önkényes bírói jogértelmezés sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. [...] Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.« A jogértelmezési hiba *contra constitutionem* akkor válik önkényessé, ha a bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyja.” {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [29] 3. Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése alapján „Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit”.
- [30] Ezzel összhangban állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy a demokratikus közvélemény megteremtése és fenntartása teszi lehetővé a közérdekű ügyekről való tájékoztatást, a közérdekű ügyekkel kapcsolatos véleményformálást [28/2014. (IX. 29.) AB határozat].
- [31] Jelen ügyben az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében, az állam számára előírt intézményvédelmi kötelezettség letéteményese a Kormány, amely az állampolgárok irányába zajló kormányzati tájékoztatást, a kormányzati kommunikációt állami szervként – a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról, valamint az egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi V. törvény, valamint Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet alapján – a Miniszterelnöki Kabinetirodán keresztül valósítja meg. A tájékoztatás kötelezettjeként a Kormány a vizsgálat alá vont hírlevélben egy aktuálpolitikai, közéleti helyzetről fejtette ki álláspontját.
- [32] 4. Jelen ügyben a Kúriának az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra is figyelemmel azt kellett megvizsgálania, hogy a Kormány kommunikációja a Ve. 141. §-a szerinti vagy a 142. §-a szerinti tevékenységnek minősül-e.
- [33] A Ve. 141. §-a értelmében „kampánytevékenység a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása és minden egyéb kampányidőszakban folytatott tevékenység a választói akarat befolyásolása vagy ennek megkísérlése céljából”.
- [34] A Ve. 142. §-a szerint „nem minősül választási kampánynak a választási szervek tevékenysége, az állampolgárok – mint magánszemélyek – közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától, továbbá az Alkotmánybíróság, a bíróságok, a helyi önkormányzatok és más állami szervek jogszabályban meghatározott feladatuk során végzett tevékenysége”.

- [35] A Kormány mint a végrehajtó hatalom általános szerve és a közigazgatás legfőbb szerve [Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdés] az Alaptörvényben nevesített szerv, az Alaptörvényben biztosított feladat- és hatáskörökkel rendelkezik, azzal, hogy feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe.
- [36] Minderre figyelemmel a Kormány tényleges szerepköre, kommunikációs és egyéb funkciója is kifejezetten komplex, különösen háborús helyzetben.
- [37] Jelen esetben a Kúria döntésének alkotmányossága szempontjából a döntő körülmény az, hogy a Kúria az adott cselekmény összes körülményét figyelembe vette-e a Ve. 141. § szerinti „kampányidőszakban folytatott tevékenység” és a Ve. 142. § szerinti „jogszabályokban meghatározott feladat során végzett tevékenység” elhatárolása körében, ezzel összefüggésben mérlegelte-e, hogy a vizsgált esetben a kormányzati kommunikációt elsődlegesen a választási kampány ideje alatti, egyedi háborús konfliktushelyzet indokolta.
- [38] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a kormányzati kommunikáció a választások idején fennálló háborús helyzetben sajátos megítélés alá eshet.
- [39] Egy olyan előre nem várt, rendkívüli és az állampolgárok biztonságérzetét alapjaiban meghatározó helyzetben, amikor Magyarország közvetlen szomszédságában háború van, az állampolgároknak joguk van tudni, a Kormánynak pedig az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésére is visszavezethetően kötelessége közölni, mi az álláspontja a kialakult helyzetről. Nem következik egyetlen jogszabályi rendelkezésből sem az, hogy tilos volna a Kormánynak a kampányidőszakban az állampolgárokat tájékoztatnia. Éppen ellenkezőleg: az Alaptörvényből és a fent ismertetett jogszabályokból az következik, hogy a tájékoztatási kötelezettség mindenkori címzettjének, jelen esetben a Kormánynak, a tényeken alapuló helyzetet kell objektíven, a demokratikus közvélemény kialakulását elősegítendő, a saját álláspontjától eltérő véleményeket is bemutatva, a lehető legszélesebb körű nyilvánosság elé tárnia.
- [40] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy helyt foghat az indítványozó azon érve, miszerint a Kormány tájékoztatási feladata körébe tartozik az aktuálpolitikai helyzetről történő és első kézből adódó hiteles tájékoztatás, amelynek szükségszerűen az ellenzék álláspontját is tartalmaznia kell. A hírlevél célja az volt, hogy tájékoztassa az állampolgárokat arról, hogy Magyarország nem kíván részt venni a háború egyik oldalán sem, és nem küld sem katonát, sem fegyvert Ukrajnába, mivel Magyarország célja Magyarország békéjének megőrzése.
- [41] Ebben a tekintetben a Kormány nem a választási kampány lényegét illetően fogalmazott meg egy kampányüzenetet, hanem olyan, minden állampolgárt érintő és mindenki számára releváns és fontos közéleti kérdésben nyilvánult meg, amelyre az ismert háborús körülmények okán éppen kampányidőszakban került sor. Megállapítható, hogy a hírlevélben semmilyen utalás nem történt a választásokra, a hírlevél megszólításából következően pedig nem kifejezetten a választópolgárokhoz, hanem – ahogy arra a „honfitársunk” megszólítás is utal – minden magyar emberhez, a magyar nemzethez szólt.
- [42] A Ve. 3. § (1) bekezdés 3. pontja alapján a jelölő szervezet a) az országgyűlési képviselők választásán a választás kitűzésekor a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő párt, továbbá az országos nemzetiségi önkormányzat; b) az Európai Parlament tagjainak választásán a választás kitűzésekor a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő párt; c) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a választás kitűzésekor a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő párt, valamint egyesület, a szakszervezet kivételével; d) a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a választás kitűzésekor a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő nemzetiségi szervezet, ha a választási bizottság a jelölő szervezetek nyilvántartásába felvette.
- [43] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a hírlevélben szereplő „ellenzék” kifejezés sem egy meghatározott politikai pártra vagy jelölő szervezetre utal, hanem a Kormány álláspontjához képest határozta meg a nem kormányzati álláspontot mintegy gyűjtőfogalomként. Ebben a tekintetben sem lehet tehát azt állítani, hogy a Kormány a vizsgált hírlevélben kampánytevékenységet folytatott volna, hanem a demokratikus közvélemény kialakítását elősegítendő, bemutatta a Kormány álláspontjához képest különböző álláspontot, véleményt.
- [44] A vitatott közlés a tartalma alapján tehát önmagában nézve nem irányult a 2022-es országgyűlési választásokon induló pártok vagy képviselőjelöltek támogatására, hanem csupán közérdekű célt szolgált, amely által a Kormány intézményvédelmi kötelezettsége körében kifejtett tájékoztatási kötelezettségnek tett eleget.
- [45] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria támadott döntésében a vizsgált esetben nem vette kellő súllyal figyelembe az adott cselekmény összes körülményeit, így nem értékelte azt, hogy az állampolgárok tájékoztatását célzó, jogszabályon alapuló, a Kormány feladatkörét közvetlenül érintő, a Ve.-ben kifejezetten nevesített kampányeszköznek nem minősülő, aktuálpolitikai kérdést érintő kommunikációs közlésre (tájékoztatásra)

sajátos körülmények között, rendkívüli háborús helyzetben, összességében és elsődlegesen az állampolgárok tájékoztatása érdekében került sor.

- [46] Nem szerepel a Ve.-ben olyan kifejezett korlátozás a Kormány rendkívüli helyzetben indokolt tájékoztatási kötelezettségével összefüggésben, mint amelyet a Kúria végzése a Ve. eljárási alapelveiből értelmezés útján ki-olvasott.
- [47] 5. A fentiek alapján megállapítható, hogy a kúriai jogértelmezés Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésének sérelmére vezető, kirívó hibáját az okozza, hogy a vizsgált ügy tényállására nem a Ve. 142. §-át, hanem a Ve. 141. §-át alkalmazta, és az Alaptörvény 28. cikkének értelmezési elveit figyelmen kívül hagyva, jogértelmezésekor nem volt tekintettel arra, hogy a Kormány kommunikációs tevékenységével az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésére visszavezethető tájékoztatási kötelezettségnek tett eleget.
- [48] Az Alkotmánybíróság fentiekre tekintettel megállapította, hogy a Kúria döntése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette.

Budapest, 2022. március 11.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/665/2022.

